



• Huis van Gijn aan de
Nieuwe Haven in Dordrecht.
Foto Christine Reehorst.

Monument

Huis Van Gijn

Verruimde blik met hernieuwde goudleerkamer

Tekst Marloes de Moor

Wat ooit de particuliere woning was van verzamelaar Simon van Gijn is nu een museum waarin kamers, voorwerpen en verhalen zorgvuldig bewaard zijn gebleven. Een van die verhalen draait om een unieke goudleerkamer uit de 17de eeuw, een ruimte die recent werd verhuisd, gerestaureerd en in context geplaatst. Daarmee opent het museum ook de deur naar een nieuw, breder perspectief: dat van iedereen die dit huis ooit tot thuis maakte.

Achter de statige gevel van Huis Van Gijn aan de Nieuwe Haven in Dordrecht, met zijn hoge ramen, monumentale voordeur en verstilde grandeur, schuilt een wereld die de tijd heeft getrotseerd. Hier woonde Simon van Gijn (1836-1922): bankier, advocaat, verzamelaar én liefhebber van vaderlandse geschiedenis. Samen met zijn vrouw Cornelia Vriesendorp (1840-1889) betrok hij het huis in 1864. Wie vandaag de drempel over stapt, betreedt een zorgvuldig bewaard 19de-eeuws universum, compleet met meubels, schilderijen, zilver, porselein en antieke voorwerpen. Zacht kraken de vloeren, tikken de klokken. Wandelend door de vertrekken voelt het alsof Simon van Gijn elk moment kan binnenlopen.

Ontstaansgeschiedenis

Van Gijn wil zijn tijd niet alleen beleven, maar ook bewaren. Zijn verzameldrift kent nauwelijks grenzen: van zilver en servies tot historische wapens en wandkleden. Zijn grootste trots is de Atlas Van Gijn, een collectie van meer dan 30.000 prenten die van alles verbeelden: historische gebeurtenissen, mode, schepen. 'Hij hing ze niet op, maar bewaarde ze in mappen. Regelmatig stelde hij ze beschikbaar voor tentoonstellingen. Verzamelaars en (amateur)historici vroegen hem vaak om advies,' vertelt Wyke Sybesma, conservator wooncultuur en kunstnijverheid van museum Huis Van Gijn.

Zijn liefde voor geschiedenis gaat verder dan verzamelen. Van Gijn voelt zich nauw verbonden met Dordrecht, de stad waar hij sinds zijn 6de woont. In 1892 is hij medeoprichter van de Vereniging Oud-Dordrecht, die Dordtse oude objecten verzamelt en zich inzet voor het behoud van het historische erfgoed van de stad. Twee jaar later opent dankzij zijn royale bijdragen het museum Oud-Dordrecht in de Groothoofdspoort. Zijn droom: dat ook zijn eigen huis ooit een museum zal worden. Van Gijn heeft geen kinderen en zijn vrouw Cornelia is in 1889 jong gestorven. Als hijzelf in 1922 overlijdt, blijkt uit zijn testament dat hij zijn huizen, interieur en verzamelingen nalaat aan onder meer de Vereniging Oud-Dordrecht.



• Links: de goudleerkamer met nieuwe raampartij. Er is een duidelijk verschil tussen het oude goudleer en het nieuw gemaakte, met levendige kleuren. Foto Arjen Veldt.
 • Boven: doorkijkje van salon naar eetkamer en tuinkamer. Foto Tomas Mutsaers.



In 1925 gaat Museum mr. Simon van Gijn open voor het publiek. Bezoekers kunnen sindsdien dwalen door zijn huis, van de Vriesendorpsalon en Studeerkamer tot de Tuinkamer en de Bibliotheek, precies zoals Van Gijn dat voor ogen had.

Goudleerkamer

Een van de meest indrukwekkende ruimtes is de goudleerkamer uit 1686: compleet met classicistische betimmeringen, hardvloer, alkoof en plafondschilderingen van Augustinus Terwesten. ‘Deze goudleerkamer werd in 1684 besteld door een handelaar in koloniale waren,’ vertelt Vera Jorissen, coördinator collectieprojecten. ‘Hij liet hem inbouwen in zijn huis De Rozijnkorf aan de Voorstraat 33. Daar heeft de kamer honderd jaar gezeten, totdat hij in 1890 werd uitgebroken en op een veiling belandde. Van Gijn beschreef de kamer destijds in zijn notitieboekje, waaruit blijkt dat hij er belangstelling voor had, maar uiteindelijk kocht hij hem niet.’

Hij verzette zich actief tegen de vernieuwingsdrang

En dat is volgens Wyke Sybesma niet zo verwonderlijk. ‘Zijn huis was op dat moment net grootscheeps verbouwd. Van Gijn liet in zijn studeerkamer een vroeg-17de-eeuwse schouw aanbrengen,

met daarboven eikenhouten lambrisering. Op de wanden wilde hij 19de-eeuws goudleerbehang. De ornamentiek daarvan is vergelijkbaar met die van het 17de-eeuwse goudleer, maar met minder reliëf en minder kleur. Dat hij een voorliefde had voor goudleer is dus wel duidelijk. De aantekening in zijn notitieboekje maakte hij waarschijnlijk omdat hij het belangrijk vond dat de goudleerkamer behouden bleef. In die tijd heerste er veel vernieuwingsdrang in de stad en daar verzette hij zich actief tegen.’

Uiteindelijk is het de Dordtse verzamelaar Hidde Nijland die de kamer wél koopt en laat inbouwen in zijn huis aan de Prinsenstraat 36. In 1921 wordt de kamer opnieuw geveild. De nieuwe eigenaar is de Rotterdamse reder Van Ommeren, die haar laat overbrengen naar zijn pas gebouwde villa op landgoed Rust & Vreugd in Wassenaar. ‘Daar verdween de kamer uit beeld,’ vervolgt Jorissen, ‘en lange tijd werd gedacht dat ze verloren was gegaan, tot ze in 1989 werd herontdekt in diezelfde villa. In 2001 kreeg de kamer eindelijk een plek in Huis Van Gijn. Het is de enige 17de-eeuwse goudleerkamer uit een burgerhuis die zo compleet bewaard is gebleven. Het was daarom belangrijk haar toegankelijk te maken voor het publiek.’

Restauratieproject

Aanvankelijk konden bezoekers de goudleerkamer alleen vanaf een afstand bewonderen. Sinds het voorjaar van 2024 is zij echter verhuisd naar een nieuwe ruimte binnen het museum: vrijstaand en toegankelijk. ‘Voorheen begrepen mensen vaak niet goed wat de kamer hier deed,’



• Links: in de vernieuwde setting kunnen bezoekers de kamer van dichtbij ervaren. Foto Tomas Mutsaers.
 • Boven: in het volledige bewoningsverhaal is ook ruimte voor het personeel dat met Van Gijn samenwoonde. Foto Mike Brink.



vertelt Jorissen. ‘Door de nieuwe opstelling kunnen bezoekers er nu doorheen lopen, de kamer van dichtbij ervaren en het verhaal los van het woonhuis begrijpen.’

Die nabijheid maakt ook de onvolkomenheden zichtbaar. ‘Sommige panelen zijn in de loop der eeuwen verloren gegaan en eind jaren negentig vervangen door replica’s van papier,’ legt ze uit. ‘Die waren inmiddels verkleurd en bobbelig.’

Daarom werd een restauratieproject opgestart. Boekrestaurator Herre de Vries maakte een 3D-scan van een goed bewaard origineel, reconstrueerde de historische technieken en ontwikkelde een mal om nieuw leer in reliëf te persen. ‘Vroeger werd bladzil-ver gebruikt, maar dat oxideert. We kozen nu voor bladaluminium, dat langer mooi blijft.’

De nieuwe panelen blijven bewust herkenbaar: helder en levendig naast het donker verkleurde origineel. ‘Zo tonen we niet alleen hoe de kamer er ooit uitzag, maar ook hoe de tijd haar heeft getekend.’

De verplaatsing vergde het nodige passen en meten. De nieuwe ruimte bleek lager en schever dan verwacht, en de plafondschildering paste niet door de deur. ‘Die moest via het raam naar binnen worden getakeld,’ zegt Jorissen. ‘Heel spannend, maar uiteindelijk is het allemaal gelukt.’

Bewoningsverhaal

De vrijgekomen kamer in het museum krijgt nu een nieuwe bestemming: de zitkamer van juffrouw Fijn van Draat, de gezelschapsdame en huishoudster van Van Gijn vanaf 1907. Het past binnen de bredere koers die het museum vaart. ‘Vroeger lag de nadruk op stijlen als de Hollandse renaissance

en neo-Lodewijk XVI,’ licht Sybesma toe. ‘Wij willen de blik verruimen en het volledige bewoningsverhaal vertellen.’

Het wordt een levend huis vol menselijke verhalen

Daarin is ook ruimte voor het personeel dat destijds met Van Gijn samenwoonde. ‘Juffrouw Fijn van Draat beschikte over een slaapkamer en een zitkamer, die we opnieuw inrichten. Boven krijgen vertrekken zoals de linnenzolder en de dienstbodekamer hun oorspronkelijke functie terug.’

Met deze toevoegingen verbreedt het museum zijn perspectief. Niet alleen de smaak en verzamelpassie van Simon van Gijn staan centraal, maar dus ook het alledaagse leven van degenen die met hem onder één dak leefden. Zo wordt Huis Van Gijn steeds meer een levend huis vol gelaagde, menselijke verhalen. 

Huis Van Gijn
 Nieuwe Haven 30
 3311 AP Dordrecht
 +31 (0)78 770 52 40
www.huisvangijn.nl

Geopend van woensdag t/m zondag van 11.00-17.00 uur.